

sværkelig måde at drive havn på. Dette vil vores forslag også løse.

Jeg har så noteret mig, at ministeren vil komme med et forslag, som går ud på at øge dispensationsmulighederne. Jeg vil gøre opmærksom på, at ministeren jo allerede har en dispensationsmulighed, som kunne have været brugt.

Jeg er glad for, at vores forslag i hvert fald har animeret ministeren til at tænke sig om en ekstra gang og gøre noget ved det ved at komme med et forslag. Jeg vil imødesee, at vi får det forslag lagt på bordet. Jeg kan ikke forstå, hvorfor vi ikke allerede nu kan få det på bordet, og jeg vil gerne vide, hvis jeg kan spørge om det og få svar på det, om det snart kommer, og om det kommer, så det ikke alene bliver fremsat, men også bliver færdigbehandlet i indeværende folketingssamling.

Kl. 13.20

Vi vil da se på, hvilke muligheder det nye lovforslag, som ministeren kommer med, vil kunne give havnene. Men udgangspunktet er, og det vil vi gerne fastholde, formentlig også, selv om vi kan støtte en delvis imødekommelse i et forslag fra ministeren, at havneloven mangler en ligestilling konkurrencemæssigt set. Det er et udgangspunkt, som vi vil fastholde, indtil et flertal og indtil en minister vil være med til at finde en løsning.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Så har trafikministeren bedt om ordet. Ministeren blev sådan set også anmodet om det. Værsgo.

Trafikministeren (Flemming Hansen):

Hr. Helge Mortensen har bare ikke hørt efter, hvad jeg sagde, for jeg sagde, at jeg i denne samling ville fremsætte det lovforslag, jeg omtalte. Men det er jo ikke op til mig at vide, hvor hurtigt udvalget behandler forslaget, det er suverænt udvalgets afgørelse, men jeg fremsætter det i denne samling.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør ind-

sigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 46:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre planlægning og sikring af naturværdier ved oprettelse af nye golfbaner.

Af Jørn Jespersen (SF), Aage Frandsen (SF), Anne Grete Holmsgaard (SF) og Poul Henrik Hedeboe (SF).

(Fremsat 5/11 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Hvem skulle nu have troet, at golfsportens ve og vel lå SF så stærkt på sinde!

Der er bestemt mange positive aspekter i det beslutningsforslag, som SF har fremsat, bl.a. ønsket om at sikre golfsporten nogle gode muligheder i fremtiden ved at skabe muligheder for, at der kan udlægges op til 100 golfbaner i Danmark.

Golf er en friluftaktivitet, der giver gode muligheder for både motion og naturoplevelser, men samtidig er det jo sådan, at golfbaner er meget arealkrævende og derfor skal placeres og anlægges efter en omhyggelig planlægning og i respekt for en lang række beskyttelseshensyn. Men med en omhyggelig planlægning kan en lang række natur- og miljøkonflikter undgås, og det er jo en samfundsinteresse, og det er selvfølgelig også en interesse for golfsportens udøvere.

Jeg er imidlertid ikke overbevist om, at det, som beslutningsforslaget her lægger op til, er rigtigt, nemlig at forsøge at ville regulere alle aspekter i forbindelse med lokalisering og drift af golfbaner ved at udarbejde en ny, samlet lov for området. Måske ville det være mere hensigtsmæssigt, at den samlede fremtidige regulering sammensattes af en række forskellige initiativer og redskaber, der både sikrer en miljø- og naturmæssig bæredygtig lokalisering og drift og samtidig giver mulighed for afvejning på baggrund af de lokale forhold.

Jeg vil derfor meget gerne gå ind i en nærmere drøftelse af, hvordan vi i fremtiden regulere golfområdet. For mig at se er vi nok ikke så langt fra hinanden i spørgsmålet om de hensyn, der bør tages, når man planlægger nye golfbaner. F.eks. at undgå at placere golfbaner, så de er i konflikt med natur- og landskabsinteresser, prøve at tænke friluftaktiviteter ind i en ny anvendelse af arealer som f.eks. råstofgrave, lossepladser og lignende, og også det at tænke offentlighedens adgang ind, når man planlægger, er for mig at se en helt naturlig ting, så jeg er enig i, at planlægning af golfbaner er en stor planlægningsmæssig opgave.

Opgaven varetages i dag af kommuner og amter. Efter kommunalreformen vil opgaven blive varetaget af kommunerne. I den nye planlov, som er sendt til høring i går, fremgår det, at kommuneplanerne i fremtiden skal indeholde retningslinjer for beliggenheden af arealer til fritidsformål. Det er et emne, som hidtil er blevet behandlet i regionplanerne. Som noget nyt har vi i bemærkningerne til lovforslaget om den nye planlov præciseret, at fritidsformål også omhandler golfbaner, så i fremtiden skal kommuneplanerne indeholde retningslinjer for placering af golfbaner. Samtidig vil det blive sådan, at staten vil få pligt til at gøre indsigelse over for et forslag til kommuneplan, som er i strid med overordnede hensyn.

Helt tilbage i 1991 udgav Miljøministeriet en vejledning om golfbaner og naturinteresser. Den vejledning er Dansk Golf Union nu gået i gang med at revidere og udbygge med mange af de samme emner, som dette beslutningsforslag grundlæggende gerne ser at der tages hensyn til i planlægningen af golfbaner. Dansk Golf Union har da også henvendt sig til nogle af de interessenter, der er på området, f.eks. Danmarks Naturfredningsforening, hvis handlingsplan golfbeslutningsforslaget her er inspireret af. Man har også henvendt sig til Friluftsrådet, Amtsrådsforeningen og KL samt myndigheder, som har interesse i planlægning af golfbaner, herunder Miljøministeriet.

Kl. 13.25

Jeg har haft et møde med golfunionen for at undersøge, hvordan de stiller sig til, at vi i fællesskab laver et samlet golfinitiativ, hvor unionens nye publikation om natur- og miljøinteresser og golfbaner kan indgå i et samlet miljøpolitisk initiativ for bedre miljø- og naturmæssig lokalisering og drift af golfbaner og herunder også

muligheden for at begrænse golfbanernes pesticidanvendelse. Den dialog synes jeg vi skal fortsætte med, og jeg tror på, at det er muligt at nå et godt resultat, så regeringen afviser beslutningsforslaget i den form, forslaget foreligger i her, men samtidig vil jeg meget gerne tage initiativ til at afsøge mulighederne for at få skabt bred politisk enighed om et samlet golfinitiativ, herunder også se på, hvilke reguleringsmuligheder det er mest hensigtsmæssigt at bruge i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det gælder spørgsmålet om den fremtidige styring af nye anlæg af golfbaner, som så skal overlades praktisk talt udelukkende til kommunen. Der bliver givet nok en mulighed for staten at gå ind, hvis der er overordnede hensyn at tage, men det er en meget luftig adgang, så i realiteten betyder det, at kommunen får fuldstændig fri bane.

Der vil jeg godt spørge ministeren, om ministeren virkelig mener, at det er forsvarligt, for det vil let kunne være sådan, at man siger, at nogle turisthensyn vejer langt tungere end lokalbefolkningens interesse i beskyttelse af naturområder. Jeg synes ikke, at det, ministeren har foreslået, er forsvarligt. Landet bliver simpelt hen plastret til med golfbaner, hvis den bemærkning, som ministeren henviste til i lovforslaget om strukturreformen, får lov til at få virkning.

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Med hensyn til det med, at landet bliver plastret til med golfbaner, ved jeg ikke, hvad hr. Keld Albrechtsen vil sige til SF's forslag, men her lægges der op til 50-100 baner, og så vidt jeg har forstået, er det sådan set meget godt i overensstemmelse med, hvad man forventer vil være det øgede behov over de næste 10 år, så jeg kan sådan set ikke se nogen forskel der.

Hvis hr. Keld Albrechtsen havde ret i, at det kun var en mulighed for staten til at kunne gribe ind, så kunne der være den problemstilling, så kunne jeg godt forstå, hvad hr. Keld Albrechtsen rejser, men det er bare ikke en mulighed. Som jeg også sagde i mit første indlæg, er der klart en pligt for staten til at gå ind i tilfælde af, at de golfbaner, der påtænkes lokalt, ikke tager hensyn til de overordnede hensyn.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er så noget, vi må gå i dybden med, for det, ministeren i virkeligheden siger, er, at der nok er et behov – sådan tror jeg ministeren formulerede det – for disse måske 100 golfbaner, men der er faktisk slet ikke plads til dem i naturen. Vi ved jo godt, at golfklubberne selvfølgelig vil have dem der, hvor naturen er smukkest, og ikke henne på en losseplads, så derfor bliver der et voldsomt pres på de allersmukkeste naturområder. Men nu må vi se, nu har ministeren givet en garanti for, at det stadig væk vil kunne styres. Det vil jeg tillade mig at betvivle lidt, men det må vi kigge på i udvalgsarbejdet, for overordnede hensyn er netop noget mere overordnet. Det er ikke bare, at den konkrete placering er i strid med naturinteresserne.

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Jeg tror altså godt, jeg i hvert fald kan berolige hr. Keld Albrechtsen lidt, for når jeg taler med Dansk Golf Union, forstår jeg, at der også dér er en ret stor interesse for, at der f.eks. kan ligge nogle mindre golfbaner meget tæt ved byerne, egentlig ikke i særlig interessante naturmæssige områder, men sådan at pensionister og andre, der måske ikke lige har så let ved altid at komme ud til de fjerne arealer, har en mulighed for at prøve måske på lidt mindre baner.

Jeg er da enig i det tilsagn, hr. Keld Albrechtsen også giver, til, at vi ser det i en lidt større sammenhæng. Jeg tror, at dér, hvor der ender med at være en uenighed, er i spørgsmålet, om det er et problem, at der også kan ligge en golfbane i et naturskønt område. Det fornemmer jeg er det, hr. Keld Albrechtsen siger. Det behøver ikke at være et problem, det kommer fuldstændig an på, hvordan man indpasser den i landskabet, og hvilke hensyn der i øvrigt tages.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

At begrænse pesticidanvendelsen hørte jeg ministeren være inde på. Har ministeren et mål for, hvor langt vi skal ned?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Nej, men jeg har en intention om at prøve at få lavet en aftale med Dansk Golf Union. Vi kan jo bestemme, hvordan det skal være på de offentlige arealer, og der har vi også en politik for at

nedbringe pesticidanvendelsen hele tiden og helst ned til ingenting.

Kl. 13.30

Så er der et problem med de her greens, og der er spørgsmålet: Hvis vi nu kunne få Dansk Golf Union med til, at vi begrænser pesticidanvendelsen også på de private golfbaner, som alligevel udgør 60 pct. af golfbanerne, kunne det godt være, vi kunne nå frem til noget, som totalt set var en meget klar miljøgevinst. Det var noget af det, jeg gerne ville gå videre med golfunionen om – også inspireret af det, der ligger her.

Der er sådan set en anledning til at tage det op, så jeg vil håbe, at vi samlet kan nå frem til et resultat, der er til at leve med for de 150.000 mennesker, der dyrker golf – det er trods alt pesticidanvendelse i meget, meget små mængder, når vi ser det i den store sammenhæng – og samtidig få den gevinst, at vi også kan få en begrænset anvendelse på de private golfbaner.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Tak til miljøministeren. Så går vi i gang med ordførerrækken, og første ordfører er hr. Eyvind Vesselbo.

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg vil godt rose SF, og det er ikke så ofte, at jeg gør det her fra talerstolen, men det er sådan set godt at få taget fat på det her problem, og det er også godt, at SF nu er begyndt at kunne se golfsportens glæder. For det er sådan, at vi tidligere har drøftet golfsportens udviklingsmuligheder og problemerne med golf sammen med SF, og SF's miljøordfører, hr. Jørn Jespersen, så på det tidspunkt nogle store problemer på det her område. Et af de problemer, hr. Jørn Jespersen nævnte, da vi drøftede sagen tidligere, var, at dyrene kunne få golfbolden i hovedet. Det er sådan ikke lige det største problem, og der kan jeg så forstå, at vi nu altså er videre. Det er godt, at SF nu har et andet syn på golfsporten, det er positivt, og derfor er det også i bund og grund et meget positivt forslag.

Når jeg siger det sådan, er det, fordi forslaget rummer alt for mange begrænsninger og betingelser for at kunne lave golfbaner. Det skal jo også kunne være muligt at spille golf på de baner, som man nu ønsker at planlægge.

Et af de problemer, som nævnes i forslaget, er, at det skal være økologisk bæredygtigt. Der må jeg sige, at det sådan set er det, som er i gang i øjeblikket med den aftale, der drejer sig om, at man ikke skal kunne sprøjte på golfbanerne. Der

ligger, som ministeren nævnte, et udkast til en aftale med Dansk Golf Union om at begrænse og udfase sprøjtningen både på de private og de offentlige baner, og det er jo et fantastisk skridt. Man må også sige, at dér, hvor der i øjeblikket sprøjtes på golfbanerne, er på greenen, og det er her, man så har lavet nogle rammer for, hvordan man både på de offentlige og de private golfbaner kan lave, hvad jeg vil betegne som bæredygtige golfbaner.

Golfsporten har udviklet sig voldsomt i løbet af de sidste år, og det er en fantastisk sport, som giver mulighed for både at nyde naturen og få motion mange timer, og det er positivt for det enkelte menneske. Det er også en familiesport, som kan dyrkes på tværs af generationer. Derfor skal vi stimulere sporten og ikke begrænse dens muligheder, hvilket kunne ligge i nogle af de forslag, der ligger i lovforslaget her.

En af de største begrænsninger, der ligger i forslaget, er den centrale styring af placeringen af golfbaner. Det er vel svært at sige, at der lige netop skal ligge mellem 50 og 100 golfbaner i Danmark, men jeg tror egentlig, at det er meget godt ramt – altså omkring 100 golfbaner – med den udvikling, man vil se i årene fremover. Så det, jeg og vi i Venstre går ind for, er, at man ved frivilligt initiativ og ikke ved en statsstyring finder ud af, hvor de her golfbaner skal ligge.

Golfbaner ligger ofte i naturskønne områder, og det skal ikke ændres i fremtiden. De indgår som en naturlig del af omgivelserne, og det går imod hele indstillingen hos dem, der spiller golf, at man driver vold på naturen. Derfor synes jeg, det er lidt svært at understrege i et beslutningsforslag, at man ikke skal gøre det, for det er faktisk ikke det, der sker i øjeblikket. Der sker faktisk det modsatte, nemlig at golfbaner fremmer naturinteresserne og er en del af naturen i det område, de ligger, og derfor mener jeg ikke, det er nødvendigt at præcisere det i lovgivningen.

Kl. 13.35

Forslaget stiller også krav om, at der skal sikres offentlig adgang til golfbanerne, og at der planlægges trafiktilgængelighed via kollektiv transport. På nuværende tidspunkt er der en meget fin måde at håndtere adgangen til golfbanerne på, og man kan i dag færdes på golfbanerne, dog med øje for spillet og med agtpågivenhed for, at man ikke får en golfkugle i hovedet. Derfor er der sådan set ikke brug for at indføre nogle strikse regler på det her område.

Hvad angår trafikken skal de, der planlægger golfbanerne, nok sikre, at der er en infrastruktur, der betyder, at folk, der vil hen til golfbanerne, også kan komme det. Det mener jeg heller ikke vi skal lovgive om.

Som sagt er det et positivt forslag fra SF, og det er positivt, at SF gerne vil have flere golfbaner, men der er for mange restriktioner i det forslag, der ligger. Derfor kan vi ikke støtte forslaget, som det er nu, men vi er, ligesom ministeren sagde det, meget villige til at drøfte ikke alene spørgsmålet om pesticidanvendelsen, men også en lang række af de andre spørgsmål, der ligger i forslaget.

Så vi håber på en god og positiv behandling.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Jeg hørte hr. Eyvind Vesselbo sige, at pesticidforbruget udelukkende begrænser sig til greenen. Vil det sige, at det er hr. Eyvind Vesselbos opfattelse, at en traditionel golfbane ikke benytter sig af pesticider?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Der, hvor det er af betydning at bruge pesticider, er på greenen, for det er ikke så smart, at der ligger en tidsel og forhindrer bolden i at ramme ned i hullet. Alle, der spiller golf, ved, at det er vigtigt, at greenen er fuldstændig plan, så derfor er det på greenen, man også i fremtiden i begrænset omfang skal bruge pesticider, og det må være udgangspunktet.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Jeg spurgte faktisk, om den øvrige golfbane, ca. 60-70 ha, er totalt miljøneutral ifølge hr. Eyvind Vesselbo.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Det, der er i gang med at blive lavet aftaler om, er at begrænse pesticidforbruget både på greens og på golfbaner i det hele taget, både private og offentlige golfbaner. Det mener jeg er en meget positiv udvikling, for ellers kunne man kun styre pesticidforbruget på de offentlige golfbaner. Nu går Dansk Golf Union ind og siger: Vi vil også godt være med til at begrænse det på de øvrige golfbaner i Danmark.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Eyvind Vesselbo, om han virkelig i ramme alvor mener, at anlæggelse af sådanne enorme græsarealer er fremme af naturen. Jeg tror, det var det, hr. Vesselbo kom til at sige.

Det er jo en såkaldt monokultur. Hr. Vesselbo var selv inde på, at der helst ikke skulle komme en tidsel, det er altså slut med de vilde blomster. Der er én plante på alle disse enorme områder, nemlig græsplanten, alt andet er væk. Det er en fattig natur, vil jeg gerne sige til hr. Eyvind Vesselbo.

Og det er ikke småarealer ligesom fodboldbanerne, en golfbane fylder 100 gange så meget som en fodboldbane. Jeg tror aldrig, nogen ligefrem har kaldt fodboldbanerne for fremme af natur, men det er dog begrænsede områder, vi snakker om. Her er det gigantiske arealer, der anlægges med en monokultur, og så bruges der oven i købet sprøjtemidler, kunstgødning og alt muligt andet.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu tror jeg ikke, hr. Keld Albrechtsen bevæger sig meget rundt på golfbaner, når hr. Keld Albrechtsen kan sige, at golfbaner ikke er et sted, hvor man kan nyde naturen, et sted, hvor der er træer, et sted, hvor der er buske, et sted, hvor der op til banerne er græs, som ikke er slået i kanterne.

Er det ikke en naturnydelse at gå 4 timer ude på en golfbane og nyde både det dyreliv og de naturoplevelser, man kan have derude? Jeg kan simpelt hen ikke følge hr. Keld Albrechtsen i, at det ikke skulle være en positiv ting for det enkelte menneske, som spiller golf med sin familie. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Og man planlægger golfbaner, sådan at de indpasses i naturen. Hr. Keld Albrechtsen skulle eventuelt sammen med mig prøve at tage ud på nogle af golfbanerne og kigge på den skønne natur, man kan nyde, når man går der i 4 timer.

Kl. 13.40

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal gerne besigtige en golfbane sammen med hr. Eyvind Vesselbo, hvis det er det. Det kunne da være hyggeligt. Og jeg er fuldstændig enig i, at mange af de steder, hvor man anlægger golfbaner, netop er der, hvor omgivelserne,

skovbryn og bakkedrag osv., er allersmukkeste, fordi man gerne vil have udsigt til de allersmukkeste naturområder, når man går og spiller golf.

Men det ændrer jo ikke ved, at man etablerer en græsørken, hvor de vilde planter på meget store arealer er forsvundet. Det var bare derfor, at jeg ankede over det sprogbrug, at golfbanerne ligefrem skulle være naturfremme. Jeg siger ikke, at der ingen golfbaner må være i Danmark, for jeg har et liberalt syn på mange ting, men derfra og til at kalde det naturfremme er der et stykke vej. Jeg forstår, at hr. Eyvind Vesselbo gerne vil tilgodese golfsporten mest muligt, men derfor kan man jo godt bevare en nøgtern analyse af tingene.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Jamen det mener jeg også at jeg ganske klart gør. Det, hr. Keld Albrechtsen glemmer, er, at det jo oftest er sådan, at det faktisk bliver bedre for naturen, når man anlægger golfbaner.

Jeg har aldrig hørt hr. Keld Albrechtsen stå her i Folketingssalen og rose dansk landbrug for at gøre en kæmpe indsats for at bevare naturen. Tværtimod er det jo hr. Keld Albrechtsens gentagne bekymring, at landbruget forurener meget. Derfor er det svært at se, at det, at man måske tager noget landbrugsjord og laver arealet til golfbane, set ud fra hr. Keld Albrechtsens udgangspunkt skulle gøre det dårligere for naturen.

Derfor mener jeg helt klart, at det, der sker rundt omkring i landet, hvor der laves golfbaner, hvor man kan tage gamle lossepladser eller andre områder – det står i øvrigt også i det her forslag – der ikke er særlig naturvenlige og gøre dem naturvenlige ved at lave golfbaner, er en meget positiv ting.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Jeg forstod på hr. Eyvind Vesselbos tale, at det var vigtigt, at det var ved et frivilligt initiativ, at det ikke var ved statslig styring, og at der er for mange restriktioner i forslaget. Men jeg forstod samtidig på miljøministeren, at miljøministeren faktisk er betænkelig ved, at hele planlægningsdelen nu med denne her ulykkelige kommunalreform kommer til at ligge ude i kommunerne.

Mit helt klare spørgsmål til hr. Eyvind Vesselbo er: Mener hr. Eyvind Vesselbo, at kommunerne skal have fuldstændig fri hånd- og halsret over, hvor de her golfbaner skal ligge, eller skal

der være en overordnet statslig planlægning, som der bl.a. ligger i det her forslag?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu har jeg ikke haft noget problem på noget tidspunkt med, at kommunerne får overdraget større dele af miljøområdet og også af planlægningsområdet. Vi lavede jo en planlov, som netop fjernede landzonekompetencen fra amterne og gav den til kommunerne. Jeg har ikke den opfattelse, at kommunalpolitikere og kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke kan klare denne her opgave, tværtimod.

Derfor ser jeg med meget stor fortrøstning på, at kommunerne kan klare den her opgave og også kan lave den planlægning, der skal til, når det gælder de her golfbaner. Jeg mener overhovedet ikke, at staten skal ind og styre planlægningen af golfbaner. Der er selvfølgelig den normale planlægning, som vil finde sted med regionplanlægningen, men golfbaner kan kommunerne godt klare.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Det synes jeg faktisk er et yderst interessant synspunkt, når man tager ministerens tale i betragtning. Nu synes jeg da egentlig, at regeringen og regeringspartierne skal finde ud af, hvad de mener på det her område.

Jeg forstod ministerens tale således, at man udmærket godt kunne se problemerne i, at det hele lå i kommunerne. Det kunne være, at det var andre interesser, der blev varetaget der.

Kan Venstres miljøordfører, hr. Eyvind Vesselbo, slet ikke se, at det kan blive nødvendigt, at staten på nogle af de her områder går ind og laver en overordnet planlægning, eller skal den efter Venstres opfattelse fuldstændig væk? Vi må have afklaret, hvem der i sidste ende kommer til at bestemme, om det er Venstre eller det er miljøministeren.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu kan jeg høre, at hr. Torben Hansen taler sig lidt op, men det hjælper altså ikke på, om der skulle være en divergens mellem det, jeg siger, og det, miljøministeren siger, for det tror jeg ikke at der er nogen andre end hr. Torben Hansen der kan høre.

Det er heller ikke en debat, der er særlig interessant, for overordnet er der sådan set ingen

forskel på det, Venstre og De Konservative mener, eller på det, jeg og miljøministeren mener. Det er en fuldstændig skæv debat, så lad være med at køre den.

Kl. 13.45

Det, som ministeren også sagde, var, at ifølge den planlov, der er lagt frem, kommer ansvaret her til at ligge i kommunerne. Det er jeg fuldstændig enig i, så jeg ser sådan set ikke problemet.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Tak til ordføreren. Så går vi videre i ordfører-rækken.

Lise Hækkerup (S):

De tider er forbi, da golf var forbeholdt en lille økonomisk velstillet elite. Med en forøgelse af antallet af golfbaner fra 62 til 140 på 3 år og med 120.000 aktive golfspillere hertilands må den sport siges at have gennemgået en klædelig demokratisering, og der er intet, der tyder på, at antallet stopper her.

Det betyder, at behovet for at anlægge nye golfbaner, især i de større byer, er stigende. I forslaget her anslås det til at være en forøgelse på 50-100 nye golfbaner over en 10-15-års-periode. Når man så samtidig ved, at en golfbane arealmæssigt beslægtet, hvad der svarer til et middelstort landbrug, er det da klart, at det stiller meget store miljømæssige og planmæssige krav, som vi i Socialdemokratiet meget gerne vil være med til at formulere.

I Socialdemokratiet glæder vi os over, at så mange mennesker finder glæde ved aktiviteter i fri luft. Motion kombineret med naturoplevelser er meget rekreativt, og mange golfbaner ligger allerede i dag i naturskønne omgivelser. Men spiller man på pesticidbehandlet græs, og har banen grebet forstyrrende ind i naturen, er vores begejstring for spillet begrænset.

Brug af pesticider til afgrøder skal undgås, brug af pesticider til fritidsforbrug er direkte absurd. Vi ved, at til en golfbane bruges der i dag en tredjedel af den pesticidmængde, som et traditionelt landbrug bruger. Den brøk vil vi meget gerne have bragt yderligere ned, for vi ved, at det også godt kan lade sig gøre at drive en golfbane helt uden brug af sprøjtemidler.

En ting er pesticider – man kunne også vende sig imod overdrevet vandforbrug – en anden ting er den landskabelige placering af golfbanerne. For at sikre, at oprettelsen af de mange nye golfbaner sker så betryggende som muligt, og

for at forhindre, at alt ikke her løber løbsk og helt overlades til kræfternes frie spil, så finder vi det af meget stor betydning, at vi kan blive enige om, at det er amterne, som udarbejder planer for, hvor det er muligt at placere golfbaner, og at disse planer indgår i regionalplanlægningen. Alternativt må det være en statslig opgave.

Vi melder os som positive medspillere på banen, afventende svar på de spørgsmål, som vi agter at stille under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet om pesticider. Fru Lise Hækkerup siger, at brug af pesticider skal undgås, at brug af pesticider til fritidsformål er absurd, og at golfbaner kan drives helt uden brug af pesticider. Hvordan skal det lade sig gøre? Hvordan skal man passe greens og teesteder helt uden pesticider?

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Jeg må henvise til Danmarks Naturfredningsforening, som har peget på en golfbane, som hedder Hedeland. Jeg vil ikke sige, at den er totalt miljøneutral, for det er den ikke, for lige præcis greenen er man af hensyn til hele spillets natur nødt til at holde fri for ukrudt. Jeg ved ikke, hvad man anvender. Men ellers er det altså en næsten miljøneutral golfbane.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Så er fru Lise Hækkerup altså enig i, at det ikke med den nuværende teknologi af hensyn til golfsportens natur og greenenes udseende er muligt at drive en golfbane helt uden brug af pesticider?

Kl. 13.50

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

I dag er det sådan, som jeg også sagde i min ordførelse, at på et golfareal anvendes en tredjedel af den mængde pesticider, som et tilsvarende landbrugsareal ville gøre. Vi ønsker det tal ned, så det bliver lavere end en tredjedel. Om golfbaner kan drives helt uden brug af pesticider, ved jeg ikke, men vi ønsker altså forbruget bragt væsentlig ned, navnlig når man tænker på, hvor stort et areal af Danmarks skønne arealer de her golfbaner kommer til at udgøre.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Så siger vi tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Jørn Dohrmann.

Jørn Dohrmann (DF):

Dansk Folkeparti synes, det er en rigtig god idé, at man skal have en så god planlægning som overhovedet muligt, når det gælder oprettelse af nye golfbaner, men selvfølgelig også for at sikre de naturværdier, som vi har i dag her i Danmark. Dem skal vi selvfølgelig værne om.

Der bliver allerede i dag udarbejdet en planlægning for det åbne land, og det er også klart, at når man opretter nye golfbaner, skal det selvfølgelig indregnes, hvor meget en golfbane påvirker hele miljøet.

Vi ved jo udmærket godt, at der på nogle af de her golfbaner bruges pesticider. Man skal tænke på, at det er et meget lille område, hvor man bruger de her pesticider, og derfor bliver der ligesom en stor koncentration på de områder. Det er nogle af de ting, som vi i hvert fald gerne vil have undersøgt til bunds i den kommende tid, hvor vi garanteret vil få mere diskussion omkring golfbaner.

Når vi ser på selve forslaget, hvor forslagsstillerne selvfølgelig også tager stilling til, at golfbaner ikke skal hindre oprettelse af nye naturområder, kan vi kun være enige i, at man skal tage hensyn til hinanden.

Det er netop også derfor, at Dansk Folkeparti har været med til at starte nogle forsøgsprojekter med naturparker i Danmark. Vi synes, det er en god idé, når det kan spille sammen med den eksisterende natur, de eksisterende områder, det er jo også landbrug, det er industri, og det er naturparker, når det kan gå hånd i hånd, og når man kan finde ud af, hvordan man skal opsætte nogle spilleregler.

Vi vil nok også sige, at der er elementer i forslaget, som gør det lidt mere vanskeligt at støtte forslaget. Det er netop de præmisser om, at golfbaner primært skal anlægges på naturmæssigt degraderede jorde såsom råstofgrave og lossepladser, som der står i forslaget. Der vil vi nok sige, at det ikke altid er det mest optimale sted at lægge en golfbane på en losseplads. Men det skal selvfølgelig ind i overvejelserne om den overordnede planlægning, hvor det også hører hjemme.

Når vi snakker om den økologiske bæredygtighed, er det netop her, at vi skal ind og se på pesticidforbruget på de her golfbaner, når det er så koncentreret. Som man kan høre, er ministe-

ren også indstillet på at finde en løsning, som vi alle sammen kan leve med, at vi får undersøgt det her problem og ser fremad, og der, hvor vi kan få nogle aftaler med andre parter, er det selvfølgelig ønskværdigt at gøre det.

Men altså en pligt til at oprette dem på og omkring lossepladser kan vi ikke støtte. Men vi ved, at der er et problem med det med pesticider på greens og alle de andre steder.

Vi må også sige til nogle af de bemærkninger, som er kommet specielt fra hr. Keld Albrechtsen om et fattigt landskab, at hvis man vil opleve fattige landskaber og golfbaner, så vil jeg da foreslå hr. Keld Albrechtsen at tage en tur til Australien og se nogle af de golfbaner der. Det er i hvert fald et fattigt landskab.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen det er utvivlsomt rigtigt med hensyn til Australien. Nu er der jo den forskel på Danmark og Australien, at Australien geografisk er umådelig stort, hvor Danmark geografisk er meget lille. Derfor har vi i Danmark set i forhold til vores areal ikke råd til at udlægge meget store områder til sådan noget som græs. Det var bare det, jeg forsøgte at antyde.

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Men jeg mener, at det jo godt kan være en berigelse for den enkelte familie at kunne komme ud og gå i naturen, få en naturoplevelse, få noget frisk luft. Derfor er det da vigtigt, at vi får nogle steder, hvor man kan komme ud og nyde netop naturen.

Jeg mener godt, at golfbaner kan være en hjælp til, at folk også kommer rundt og får noget motion, hvilket vi også ved er utrolig sundt for helbredet. For nogle af de folk, som sidder måske mange timer her i Folketingssalen, kunne det måske være en god idé også at begynde at spille lidt golf.

Kl. 13.55

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det vil jeg overveje, men jeg foretrækker nu i det område, hvor jeg bor, hvor vi har en fin lille skov, at løbe en tur dér uden at risikere at få en golfkugle i hovedet.

Derfor er der altså ikke sådan adgang til de arealer, og det vil sige, at det er meget store arealer, man så at sige trækker ud fra befolkningens

almindelige adgang til naturen. Og så er det selvfølgelig sådan, at der er nogen, der får adgang til de områder, nemlig dem, der spiller golf. Men det er trods alt et mindre antal, i forhold til hvor mange der ellers skulle have haft gavn og glæde af den pågældende natur, især hvis der er tale om en golfbane, der ligger meget tæt på de store byområder; så er problemet jo ekstra stort.

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg kan ikke rigtig følge hr. Keld Albrechtsen, for man kan jo godt komme med andre eksempler, hvor vi laver naturgenopretning. Nu skal vi til at tale om Åmosen senere i dag, og hvis man vil til at oversvømme 2.000 ha med vand, eller 1.000 ha for den sags skyld, så er det også begrænset, hvor mange der egentlig kan få adgang til det område, fordi det ikke er alle, der har adgang til en båd og kan sejle i det her område.

De golfbaner, jeg kender, kan man godt færdes på, man skal bare være opmærksom på, at der er en risiko for, at man kan få en golfbold i hovedet. Der er det jo netop, at der i SF's forslag skal sikres offentlig adgang til golfbaner. Og der er det, jeg kan se et problem, hvis man får lov til at gå ind over de her golfbaner uden at skulle tage hensyn til, at der er nogle, der spiller golf, og dermed også udsætter sig selv for den risiko, at der kan komme en golfbold susende.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Tak til ordføreren. Så går vi videre i ordfører-rækken, hr. Christian Wedell-Neergaard.

Christian Wedell-Neergaard (KF):

SF har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en overordnet planlægning, der kan sikre, at der over 10-15 år anlægges 50-100 nye golfbaner.

Ideen er at placere golfbanerne på de arealer, der er bedst egnet, og ikke kun i de naturskønne områder, for at opnå en gevinst for naturen. Det er en forudsætning, at det ikke påvirker eksisterende natur- og landskabsværdier negativt, og at det ikke hindrer oprettelsen af nye naturområder.

Golfbanerne ønskes anlagt på arealer, der er naturmæssigt degraderede såsom gamle grusgrave, lossepladser eller landbrugsjord.

SF ønsker med sit forslag at styrke de naturmæssige forhold og den biologiske mangfoldighed. Der må ikke bruges pesticider, og brug af

gødning skal minimeres. Golfbaner har et meget stort vandforbrug, og det ønsker SF også minimeret.

Når jeg som konservativ skal afvise dette forslag, vil jeg gøre det med noget, jeg tror hedder en forsigtig afvisning. Alle, der har prøvet at spille golf, ved, at det er en fantastisk oplevelse, og at en del af oplevelsen er at bevæge sig i et naturområde, hvor dyr og planter trives sammen med teesteder, fairways og greens.

Antallet af baner er siden 1990 mere end fordoblet: fra 62 til 140 baner i 2003. De benyttes af 120.000 golfspillere, hvilket gør golf til en af landets største sportsgrene. En 18-hullers-golfbane beslaglægger omkring 60-70 ha, og det samlede golfbaneareal i Danmark er 9.000 ha. Hvis det fremtidige behov skal efterkommes, når vi helt op på 20.000 ha.

Golfbaner reguleres i dag i henhold til planloven og naturbeskyttelsesloven, og det kræver som minimum en landzonetilladelse, og der skal også udarbejdes en kommuneplan.

Når vi Konservative alligevel er nødt til at afvise forslaget, er det, fordi der er tale om en centralistisk, statslig styring af planlægningen, og vi mener, det bør foregå decentralt og med deltagelse af dem, som i fremtiden skal bruge disse baner. Vi er også utilfredse med, at forslaget stiller krav, der er langt ud over, hvad der kræves i forbindelse med anvendelse af de samme typer arealer til andre formål. Og så er det ikke realistisk, at det alene skal ske på degraderede arealer. Det må komme an på en prøve i det enkelte tilfælde.

Kl. 14.00

Men som jeg sagde indledningsvis, er det sympatisk, at der oprettes flere golfbaner, og at deres negative miljømæssige påvirkning minimeres. Derfor er der i samarbejde med Dansk Golf Union startet et samarbejde, som grundlæggende arbejder med de samme tanker som i dette beslutningsforslag, og som forhåbentlig vil betyde, at golfspillere får mange flere muligheder for at udøve deres sport fremover.

Vi må derfor afvise det fremsatte beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Er man ikke i Det Konservative Folkeparti en smule nervøs for, hvad konsekvenserne bliver af kommunalreformen på det her område? I fremtiden, sådan som jeg forstår det, vil det blive så-

dan, at det er kommunerne, der suverænt afgør, om man skal lave en golfbane eller ej.

Et skrækszenario kan jo være, at enhver kommune med respekt for sig selv og en smule jord i overskud vil oprette en golfbane. Det får to konsekvenser. Den ene er, og det er nok så alvorligt, at der kan blive alt for mange golfbaner, og at der bliver dårlig økonomi i golfbanerne. Den anden er, at vi simpelt hen får udlagt en masse måske god landbrugsjord til golfbaner – golfbaner, som måske viser sig at være fuldstændig unødvendige.

Hvordan vil man sikre den mere overordnede planlægning, når man i virkeligheden decentraliserer hele ansvaret?

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Som nævnt i min tale er der jo planloven og naturbeskyttelsesloven, og det at kræver en landzonetilladelse. Derudover skal en golfbane indarbejdes i en kommuneplan, og en kommuneplan giver jo borgerne en mulighed for indsigelse på et tidligt tidspunkt.

Jeg sagde også, at jeg synes, det skal foregå decentralt for netop at sikre, at der er et ønske om og et behov for golfbanen, og at golfbanen bliver brugt og dermed sikres imod dårlig økonomi. Det er jo således, at det i sidste ende er en beslutning, som den lodsejer, jordejer, der er, må træffe, og hvis det er god landbrugsjord, der går til projektet, ja, så må det jo skyldes den overvejelse, at det kan betale sig.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Der er ingen tvivl om andet, end at på kort sigt kan det selvfølgelig betale sig for en landmand at sælge sin jord med henblik på anlæggelse af en golfbane. Men det, man er nødt til at se på, er de samfundsøkonomiske omkostninger. Og jeg kan ikke se, hvordan markedsmekanismen skal kunne regulere det sådan umiddelbart, fordi der i et byråd altid vil være den maksimale interesse for at sikre, at det er så attraktivt som overhovedet muligt at bo i den her kommune. Det vil sige, at så vil man anlægge en golfbane, og det vil man gøre i alle 100 kommuner, men det er altså ikke sikkert, at der er økonomi i 100 golfbaner. Hvad vil man gøre ved det problem?

Så siger ordføreren, at der skal gives en landzonetilladelse. Ja, det skal der. Men problemet er jo, at den nuværende regering har overført landzonekompetencen fra amterne til kommunerne,

så det er kommunerne, der skal sidde og give tilladelse til sig selv. Gad vide, hvad der sker, når en kommune spørger sig selv: Skal vi anlægge en golfbane? Kan vi få en landzonetilladelse til det? Ja, vil svaret være.

Så siger ordføreren også, at det kan ankes til Naturklagenævnet. Normalt er det amterne, der indanker sager til Naturklagenævnet, men amterne bliver jo nedlagt. Hvem er det så, der skal stå for at klage i fremtiden?

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Med hensyn til de samfundsmæssige omkostninger ved anlæggelse af golfbaner kan man sige, at golfbaner jo indgår i samfundslivet i form af, at det er en form for turistattraktion, det er en sport, det er en rekreation, og det kræver, at man kan sætte pris på de dele af golfsporten.

Det er da klart, at et byråd vil være interesseret i, at der bliver placeret en golfbane i deres område, men det kræver jo investorer, private, som vil investere i og drive en golfbane.

Jeg tror, at når det indarbejdes i kommuneplanerne, lægges åbent frem og giver anledning til debat, er man også sikret imod, at der kommer golfbaner, der ligger uhensigtsmæssigt, og som der ikke er behov for.

Med hensyn til indklagelse til Naturklagenævnet så må det være dem, som føler sig generet af golfbanen, som indklager til Naturklagenævnet.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken, og det er fru Elsebeth Gerner Nielsen.

Kl. 14.05

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Golf kan være en god måde at kombinere friluftsliv og oprettelse af flere naturarealer på. I de kommende år vil behovet for golfbaner stige markant, derfor vil det, som det foreslås i B 46, være en god idé at få gennemført en central planlægning af, hvor det er mest hensigtsmæssigt at have golfbaner.

Det Radikale Venstre ønsker i den sammenhæng, at der laves en samlet plan for anvendelsen af Danmarks areal. Vi har foreslået, at ca. 30 pct. af Danmarks areal i 2025 skal være udlagt til naturformål.

Oprettelse af golfbaner burde blive en del af denne samlede planlægning, selvfølgelig under

den forudsætning, at golfbanerne drives på en måde, som yder naturen maksimal beskyttelse og hensyn. Hensyn til kulturværdier og beskyttelse af den biologiske mangfoldighed er her meget afgørende.

Vi kan være en smule bekymrede for, om der er lidt for meget planøkonomi i SF's forslag. Der er under alle omstændigheder brug for nogle solide behovsanalyser og vurderinger af, om der nu også er den nødvendige økonomi bag banerne.

Men som sagt er vi positive over for forslaget og ser frem til behandlingen i udvalget.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Jeg vil bare spørge fru Elsebeth Gerner Nielsen om de 30 pct. af arealet, som skal bruges til naturformål. Min opfattelse er, at en golfbane er et naturareal, og det, at det er varierede græsarealer og lunde osv., der indgår i en golfbane, gør jo, at der er et meget rigt naturliv og et rigt dyreliv på en golfbane. Er det ikke en del af et naturområde?

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jo, og jeg beklager, at jeg åbenbart ikke har udtrykt mig klart nok, for mit forslag er netop, at vi med hensyn til de golfbaner, der under alle omstændigheder bør laves i de kommende år, sørger for at lade planlægningen af dem være en del af en samlet planlægning af Danmarks areal, hvor vores udgangspunkt så er, at ca. 30 pct. skal udlægges til naturformål, og i de 30 pct. kunne golfbanerne indgå.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Når man nu laver en central planlægning vedrørende golfsporten, risikerer man så netop ikke det, som vi lige har diskuteret, at man får golfbaner, der ikke er et økonomisk grundlag for?

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det, man kunne gøre, var at finde ud af, hvilke arealer i Danmark der ville være egnede som golfbaner. Derefter blev de realiseret i det øjeblik, der var økonomi bag dem, hvor der var investorer, altså at man havde sikkerhed for, at økonomien var på plads.

Det er ikke sådan, at jeg går ud og foreslår, at miljøministeren skal tage stilling til, at der skal

laves 30 golfbaner i Danmark, og så anlægger vi dem. Men der er brug for en central planlægning, og jeg er ret overbevist om, at det vil være meget ærgerligt, hvis det er kommunerne, der alene har ansvaret for at bestemme, hvor mange golfbaner der skal være her i landet, for vi kan ende med at stå med en masse golfbaner, der er dårlig økonomi i, og som måske oven i købet ikke passer ind i sådan en samlet planlægning for, hvad vi vil med vores land.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Vi siger tak til ordføreren, og så går vi videre i ordførerrækken. Hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er fornuftigt, at SF har taget initiativ til, at vi får en debat om det problem, som vi står over for, nemlig at man kan forestille sig, hvis ikke der gribes ind, at der over de kommende år anlægges måske helt op til 100 nye golfbaner i vores natur.

Det er der efter Enhedslistens opfattelse ganske enkelt ikke plads til. I hvert fald ikke, hvis de skal ligge de steder, hvor golfklubberne hidtil gerne har villet have dem til at ligge. Det er jo dér, hvor interessen er, og jeg tror ikke rigtig, man løser problemet ved at henvise til fjernt beliggende tidligere grusgrave og lignende.

KL 14.10

Jeg forstår godt hr. Jørn Jespersens hensigt, men det er næppe realistisk, og derfor bliver vi nødt til at tage fat om nælden. Det er altså, at der her er en konflikt mellem naturinteresserne og ønsket om at anlægge så mange, måske endda 100, nye golfbaner i følsomme naturområder. Der må vi sige, vi jo allerede har en pænt stor forsyning af golfbaner her i landet, og jeg synes ikke, det kan prioriteres som et væsentligt samfundsmål, at vi ligefrem skulle fordoble det areal eller noget i den retning.

Hvis man kigger på forslaget fra SF, så forpligter man sig altså til, hvis man går ind for det forslag, at der skal laves op mod 100 nye golfbaner, og det er vi fra Enhedslistens side ikke indstillet på. Det kan godt være, der vil kunne placeres nogle golfbaner med meget stor omhu og forsigtighed, det skal jeg ikke kunne udelukke, under meget restriktive regler, men 100 kan jeg ikke forestille mig vi kan få plads til, i hvert fald ikke de steder, hvor golfklubberne så gerne vil have dem. For det er jo ikke interessant, hvis de bliver henvist til steder, hvor der ikke er nogen

golfklubber, der vil have dem. Det vil jo blive oplevet som det, det er, nemlig et forbud.

Så vi står med et reelt problem, hvor vi bliver nødt til at træffe nogle beslutninger. Det bliver i mange tilfælde nogle beslutninger, der ikke er populære i golfklubberne, i hvert fald hvis man skal følge Enhedslistens udgangspunkt: Natursynet skal prioriteres højere end hensynet til golfspillet. Det vil jeg gerne sige rent ud.

Jeg mener ikke, at en golfbane er et naturområde. Det er altså en fejltagelse, flere ordførere har været inde på, senest den konservative ordfører. En golfbane er for en meget stor dels vedkommende en græsplæne, og en græsplæne er altså en såkaldt monokultur. Det er en bestemt plante, en bestemt kulturplante, og så er alle de vilde planter lukket ude fra det område, som der er lagt i græs.

Når der så oven i købet bruges en stor mængde kunstgødning og også sprøjtemidler på området, er det altså noget, som er meget, meget langt fra at kunne betegnes som naturområder. Derfor kan det efter min mening ikke indgå på linje med de planer, vi har om at lægge ting ud i natur, men må gå ind på linje med f.eks. byudvikling.

Her hæftede jeg mig så ved, at ministeren sagde, at der kunne være et særligt behov for mindre golfbaner tæt på de bebyggede områder.

Vi havde faktisk sådan et projekt lige i den egn af Århus, hvor jeg bor, som ministerens partifælle, den konservative rådmand i Århus, heldigvis trak tilbage, da det viste sig, at beboerne i området ikke syntes, det var en god idé, fordi det netop var et kommunalt rekreativt område, som har udviklet sig med alle de vilde planter, hvor der ikke er blevet grebet ind over for væksten. Et meget varieret planteliv og dyreliv er opstået der, og beboerne ville naturligvis ikke have, at det så skulle gøres til græsplæner ved en golfbane.

De ville i øvrigt heller ikke have, at man så skulle risikere at få en golfkugle i hovedet, når man gik hen over området. Derfor er det heller ikke specielt realistisk i hr. Jørn Jespersens forslag, at man skulle kunne åbne sådanne golfbaner, fordi det ikke er sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Så – den ros vil jeg gerne give den konservative rådmand i Århus – trak han forslaget tilbage. Men det kan vi altså bare ikke være sikre på sker i alle tilfælde. Det kan vi snarere være sikre på sker i meget få tilfælde, og derfor synes jeg, at både hr. Jørn Jespersen og ministeren er meget

langt fra at have en løsning på det her. Det er, fordi de ikke vil tage fat om nælden, og den er altså, at der simpelt hen ikke er plads til 100 af disse kæmpestore anlæg mere oven i alle dem, vi allerede har i forvejen. Hvis vi skal have en statslig plan, og det tror jeg da bestemt bliver nødvendigt, så må den indeholde den nødvendige begrænsning af det areal, der skal bruges.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Så er det næste ordfører, hr. Mogens Nørgård Pedersen.

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Det er altid spændende med debatter i Folketingssalen, og ofte kan man da komme langt omkring. Men jeg kan da i hvert fald oplyse over for hr. Keld Albrechtsen, at min græsplæne i hvert fald ikke er en monokultur. Der er godt nok nogle, der ønsker, at den skulle være det, men nu ligger den jo selvfølgelig også i Nordjylland.

Kl. 14.15

Egentlig har jeg mest lyst til at sige, at vi Kristendemokrater var direkte imod det her forslag forstået på den måde, at jeg har hørt mange positive meldinger om forslaget, og derfor har jeg lyst til helt at være anderledes. Så var det måske udgangspunktet.

Det skal jeg dog undlade, fordi der i det her forslag som i så mange andre beslutningsforslag er nogle gode elementer, og det vil vi selvfølgelig forholde os til. Hvad det så kan føre til, må samarbejdet jo vise efterfølgende.

Det er i hvert fald positivt, at vi får styr på det her med golfbaner af hensyn til natur og miljø. Vi kan godt have vores betænkeligheder ved, om 50 eller 100 golfbaner er det, der yderligere skal til.

Men når det er vigtigt at få styr på det, er det også, som flere ordførere har nævnt, begrundet i den strukturreform, som er godt på vej. Gid den var knap så godt på vej, for der vil jo gå lokalinteresser i det med golfbanerne. Derfor er vi bekymrede for det sted, hvor beslutningen om at etablere en golfbane skal ligge.

Så er der også det med de private golfbaner og adgangsretten til de private golfbaner. Det er vi lidt betænkelige ved, ikke af frygt for, at folk skal få bolde i hovedet, for den fare står golfspilleren jo også selv i, og så må man jo beskytte sig på den ene eller den anden måde. Folk ved jo, hvilke områder de går ind, og så må man jo sæt-

te et fareskilt op, eller de må kigge op, eller hvad man kunne finde på.

En anden vinkel er, om vi skal åbne op for private golfbaner, haver, så folk bare kan færdes frit dér eller på afmærkede stier. Det er vi ikke meget for, for det er jo privat. Så at lave sådan en generel åbning af adgang til private golfbaner synes vi ikke om.

Dertil kommer, at det at drive golfbaner langt hen ad vejen jo er en forretning. Der er nogle enkelte steder i landet, hvor der er en kommunalt ejet golfbane, hvor det er til at komme til også for rimelige penge eller uden at have et stort medlemskab, men sådan på daglig lejebasis, og det synes vi egentlig er en god idé, men det at drive golfbaner er jo en forretning.

Er det så kun spilleren, der skal betale, eller er det også de, der så har adgang til golfbanen for at kigge på eller for at nyde den natur, der trods alt er på en golfbane i et eller andet omfang? Det er vi lidt usikre på.

Og så pesticidforbruget: Det vil vi gerne være med til at bringe ned, også på golfbanerne, men vi har endnu ikke fundet ud af, om det er muligt at undgå pesticidforbrug på greenen. Det er vores opfattelse, at det i dag ikke er muligt at undgå det.

Jeg har så overvejet, om man skulle foreslå, at der under greenen burde ligge sådan en membran for at opfange pesticiderne, i stedet for at det siver ned. Men jeg er blevet belært om, hvor meget greenen fylder, når det kommer til stykket, så forslaget kunne jo være, at man ved nyetablerede golfbaner burde lægge sådan en membran under greenen, og så var den jo lige ved at blive helt økologisk.

Men som forslaget ligger nu, støtter vi det altså ikke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er sådan set enig i, at det med at stille krav om, at der skal være åben adgang til de private golfbaner, nok vil have en række vanskeligheder i sig, så det er nok ikke så realistisk.

Så er der sikkerhedsproblemet. Da forstod jeg simpelt hen ikke, hvad det var for beskyttelsesforanstaltninger, som gamle fru Jensen og hendes hund skal iføre sig, når de begiver sig ind på golfbanens areal. Er det ishockeyudstyr, eller hvad er det for noget, som man forestiller sig de så skal iføre sig?

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Der er jo selvfølgelig altid en tendens til at være en anelse spøgelfuld her fra Folketingets talerstol, og det bør man måske generelt holde sig fra. Men man kunne jo sætte et skilt op, hvor der stod: Hjelm påbudt.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Morsomheder er ikke forbudt ifølge forretningsordenen eller kutymen herinde, bare de ikke går ud over andre.

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Jørn Jespersen.

Kl. 14.20

Jørn Jespersen (SF):

I SF har vi glædet os til den her debat, både fordi vi syntes, det var spændende at se, om vi kunne gøre noget, der både kunne imødekomme den voksende interesse for at spille golf, altså sikre nogle golfbaner, og også gøre det på en måde, der rent faktisk styrkede naturen i Danmark i stedet for at komme i konflikt med naturen. Og så har vi også set frem til debatten, fordi vi troede, den kunne blive ganske munter undervejs, og det har den da til tider også været.

Jeg synes, den afgørende diskussion er det her med, hvad det er for en natur, vi taler om. Der er blevet talt om natur som noget meget absolut i dag. Enten er et område natur, eller også er det det modsatte, nemlig ikkenatur, og det er jo noget sludder. Natur er mange forskellige ting, og der er grader af naturindhold i forskellige områder, og derfor er den afgørende diskussion jo, at når vi nu skal anlægge nogle nye golfbaner – det skal vi, fordi der er et stort behov og mange gerne vil spille golf – kan vi så gøre det på en måde, der styrker naturen eller undgår at komme i konflikt med eksisterende natur?

Lægger vi dem i eksisterende naturområder, hvor vi får al balladen, fordi folk, der ønsker at hæge om det pågældende område, bliver sure og irriterede og med rette protesterer, eller kunne vi inddrage nogle områder med et meget ringe naturindhold og så opgradere naturindholdet i de kommende baner? Det er den afgørende diskussion.

Det, vi gerne vil gøre, er at inddrage udtjente lossepladser, landbrugsjord, andre områder, som i dag har et meget ringe naturindhold, og så sige, at nu etablerer vi nogle golfbaner, og vi etablerer dem på en måde, der giver et så rigt naturindhold med små biotoper, med søer, små

områder af træer, hvor der er levesteder for planter og dyr osv. Det er den diskussion, vi gerne vil fremme.

Er der plads nok til 50-100 nye golfbaner? Ja, det kommer jo an på, hvad det er for nogle arealer, man inddrager. Hvis man inddrager landbrugsjord i Danmark, så er der rigelig plads. Landbruget udgør i dag over 60 pct. af Danmarks areal, og spørgsmålet er: Er der nogen grund til det? Kunne vi ikke inddrage noget af landbruget til mere nyttige formål, som gavned en større del af befolkningen, og som nedbragte forureningen med pesticider og med næringsstoffer?

Jo, selvfølgelig kunne vi det, og hvis vi begynder at gøre det, så ville det være til gavn både for naturen, miljøet og den brede befolkning. Er det et perspektiv, som hr. Keld Albrechtsen i den grad kan have noget imod? Det tror jeg mere er en forhåndsindstilling om at ville finde noget at være imod end en mere nøgtern overvejelse, der ligger bag det for hr. Albrechtsens vedkommende.

Så er der spørgsmålet om pesticider og gødning. Kan man helt undgå at sprøjte? Ja, det ser vi helst, det er vores målsætning, og vi mener faktisk godt, at det ville være muligt i hvert fald at komme frem til det. Det er også en målsætning for offentlige arealer generelt, at man skal undgå sprøjtning med pesticider.

Men vi har selvfølgelig også den indstilling, at hvis vi ved et politisk initiativ som det, ministeren lægger op til, kan nedbringe sprøjteforbruget yderligere, så vil det under alle omstændigheder være en klar fordel for grundvand og natur i forhold til de eksisterende forhold på landbrugsjord i dag. Og kan vi derfor komme ned på et minimum gerne med henblik på eventuelt helt at fjerne det, så er vi selvfølgelig så pragmatiske, at det samarbejde indgår vi meget gerne i.

Når vi snakker om udledning af næringsstoffer, er der undersøgelser fra Danmarks Jordbrugsforskning, som viser, at nedsvivningen fra rodzonen på en golfbane er en lillebitte brøkdelf af, hvad den er for almindelig landbrugsjord i almindelig omdrift. Så også her er der en klar miljøgevinst.

Så har der været det her spørgsmål, om man risikerer ikke at få en kugle i hovedet, og er der ikke nogen sikkerhedsmæssige problemer? Jeg vil sige, at når jeg tidligere har nævnt det her med at få en golfkugle i hovedet, så var det altså et forsøg på at være lidt humoristisk, som også

hr. Nørgård Pedersen prøvede her til sidst. Det skal man passe meget på med i den offentlige debat og også i Folketinget, for der er alvorsfolk, som tager tingene meget bogstaveligt og regner med, at det er det, man mener, og det er det jo ikke altid, når man bruger humor. Så pas på med det, bare som en generel advarsel.

Jeg vil gøre opmærksom på, at i Dyrehaven nord for København er der offentlig adgang. Der spilles golf, der er en stor etableret golfbane, og der er ikke rapporteret om mennesker og ikke engang kronhjorte, der i nyere tid har fået golfkugler i hovedet. Men man kan selvfølgelig ikke udelukke det teoretisk, og hr. Keld Albrechtsen har da ret til at frygte det værste. Man kan sige, det ligger jo i hans almindelige tilgang til tingene: Er der et problem, så finder hr. Keld Albrechtsen det altid.

Den offentlige adgang bliver også nævnt som et problem: Det kan man ikke, det sagde hr. Keld Albrechtsen vist også; det kan man ikke. Denne rødglødende socialist mener, at det er meget forargeligt at kræve offentlig adgang til et privatejet areal. Hvad med skovene? Skovene er da også privatejede. Der synes vi da vistnok alle sammen, at det er rimeligt, at der er offentlig adgang for almenheden efter visse regler, som vi så har fastsat i samarbejde med skovejerne, ikke altid lige frivilligt, men dog trods alt på bundlinjen frivilligt, og lovgivningsmæssigt i øvrigt.

Kl. 14.25

Hvorfor skulle vi ikke kunne lave det på golfbaner? Der er da offentlige interesser og offentlige penge og offentlig planlægning blandet ind. Selvfølgelig kan man da også stille krav her om, at der skal være offentlig adgang, ikke til at vade hen over banerne, mens der spilles, men til, at vi anlægger nogle stier og skaber nogle muligheder for, at man kan gå en tur, selv om man ikke spiller golf; ikke bare for at se på spillet – det er man da sikkert velkommen til – men også for at se på den natur, som vi netop ønsker at etablere, genoprette og styrke på golfbanerne. Så det synes jeg også ville være godt.

Jeg opfatter ministerens tilsagn som et konstruktivt tilsagn om at diskutere denne her problemstilling uden dog at ville give tilsagn om at støtte forslaget. Det ved vi jo godt at en regering næsten aldrig gør, når det er et forslag fra oppositionen, så det havde jeg sådan set heller ikke ventet, men jeg synes, det er den mest venlige og imødekommende afvisning, jeg har hørt længe, så den tager jeg gerne imod – ikke afvisningen,

men imødekommelsen – for at se, om vi ikke kan etablere et samarbejde, der gør, at vi etablerer en bedre planlægning.

Der er et udestående problem, nemlig hvad det er for en form for planlægning, vi kan etablere, for det er klart, at hvis strukturreformen går igennem, som den ser ud nu, så kommer der en planlægning ude i kommunerne, og den ved vi godt vi er uenige om, meget uenige om. Vi er meget kede af den strukturreform på det her område. Men det bør ikke nødvendigvis stå i vejen for, at vi kan lave et konstruktivt samarbejde om i hvert fald at planlægge seriøst for de her golfbaner.

Der bliver så sagt, at det endelig ikke må være en statslig planlægning. O.k., men så ved jeg ikke helt, hvad det er for en planlægning, man så tænker på. I øvrigt er det lidt paradoksalt, at hver gang man bliver kritiseret for at atomisere tingene ud i kommunerne, så siger man altid, at det behøver vi ikke være så bange for, for nu kommer det ind til staten, og når vi så kommer og siger, at staten skal spille en rolle på et område, så er det meget forfærdeligt, fordi det er centralisme og statsliggørelse og sådan noget. Så jeg kan ikke helt finde ud af, hvad regeringen mener på det område, men det er en anden diskussion og en større diskussion.

Vi vil gerne være med til at diskutere, hvordan vi kan sikre den her planlægning på det specifikke område og se, om vi kan møde hinanden, og også hvordan vi kan styrke naturindholdet i de kommende golfbaner, minimere forureningen med pesticider og næringsstoffer. Det håber jeg rent faktisk at det her forslag fører til, og det synes jeg jeg kan fornemme ud fra det overvejende flertal af ordførernes taler at der er en mulighed for. Så tak for de tilsagn, der har været.

Selvfølgelig har jeg noteret de indvendinger, der har været fra partier, som var overvejende negative, men jeg vil nu sige, at det ikke er indvendinger, som på nogen måde har anfægtet os så meget, at vi har tænkt os at ændre vores grundtanker på området.

Fjerde næstformand (Aage Frandsen):

Det gav anledning til to anmodninger om korte bemærkninger, som selvfølgelig bliver imødekommet, og det er først hr. Christian Wedell-Neergaard, og derefter er det hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Christian Wedell-Neergaard (KF):

Til hr. Jørn Jespersen vil jeg sige, at jeg er helt enig i, at offentlig adgang til golfbanerne ikke er noget problem. Det er til stor gavn. På golfbaner anlagt langs med kyststrækninger, i skovbryn og andre steder kan man som publikum få nogle naturoplevelser, man ikke ellers har kunnet få.

Jeg vil lige spørge hr. Jørn Jespersen: SF ser helst, at sprøjtning undgås, men af forslaget fremgår det, at der ikke må bruges pesticider. Kan vi ikke lige få det uddybet?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er glad for, at vi er enige om, at offentlig adgang selvfølgelig sagtens kan lade sig gøre, og at det i virkeligheden er en gensidig interesse for alle parter at sikre den under fornuftige former. Så langt, så godt.

Så nævner hr. Wedell-Neergaard muligheden for at etablere golfbaner langs kysten og i skovbryn osv. Der er det vigtigt for mig at understrege, at formålet med vores forslag jo netop er at sikre, at eksisterende naturværdier og den regulering, der ligger for at beskytte eksisterende naturværdier, fuldt ud bliver respekteret i fremtiden, når vi anlægger flere golfbaner, altså under mottoet »Mere natur« – ikke i stedet for den eksisterende natur. »Ny natur, ikke i den eksisterende natur«, det er overskriften. Men med den præcisering er det da oplagt at vi kan sikre adgang til nogle områder, som vi ikke i dag ville kunne sikre adgang til, og derved opnå en gevinst for den brede offentlighed.

Endelig til spørgsmålet om sprøjtning: Jeg forstår ikke helt spørgsmålet, for jeg synes ikke, der er nogen uoverensstemmelse. Vores målsætning, som vi gerne vil arbejde hen imod – fuldstændig på linje med Socialdemokratiet – er at undgå sprøjtning med pesticider på golfbaner. Det er i øvrigt et helt generelt mål for os for hele Danmarks areal, men her vil vi specifikt gerne sikre det. Men kan vi finde nogle måder at minimere forbruget på hen imod vores mål, så er vi da pragmatiske nok til, at vi ikke siger alt eller intet, men siger o.k., så lad os gå så langt, som vi nu kan finde et flertal for.

Kl. 14.30

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Tak til ordføreren. Så er det ... undskyld, så er det hr. Keld Albrechtsen. Hvordan kunne jeg overse det?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tak, hr. formand. Jeg forstod godt bemærkningen!

Jeg vil allerførst sige, at der er, tror jeg, to ordførere, der har vendt sig mod brugen af humor i folketingsdebatter. Det håber jeg de to ordførere vil overveje igen. Der er altså ingen grund til, at folketingsdebatter absolut skal være så triste som muligt. Der er faktisk mange mennesker, der efterhånden ser dem, og hvis lidt humor kan få endnu flere til at følge med i folkestyrets arbejde, så synes jeg da ikke, det er nogen skade til.

I øvrigt vil det jo være sådan, at en humoristisk bemærkning ofte kan sætte nogle ting i relief og skabe en forståelse, som 30 minutters ked-sommeligt akademisk foredrag ikke er i stand til at bibringe nogen. Det var bare til eftertanke.

Så vil jeg spørge hr. Jørn Jespersen: I de debatter, vi har haft i min hjemegn om golfbaner, hvor der ikke har været opbakning til at få dem ind i nærområdet, har det indgået, at folk rent faktisk har været bange for at få golfkugler i hovedet. De har derfor opfattet det sådan, at selv om man sagde, at der i princippet var åben adgang ad stier, så var der ikke fri adgang, for folk turde simpelt hen ikke gå derind. Det var et af de vægtige argumenter. Det synes jeg man må tage hensyn til.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jamen jeg er da helt enig i, at humor er en god ting, absolut. Og jeg synes, det er fint, at hr. Keld Albrechtsen i den grad gør sig til fortaler for humor i debatterne. Jeg synes bestemt også, hr. Keld Albrechtsen både frivilligt og ufrivilligt bidrager til det. Så det er kun godt. Jeg gjorde bare opmærksom på, at der er den risiko ved ironi og humor, at det bliver misforstået, fordi nogen tror, at det, man siger for sjov, er noget, der skal tages for pålydende. Det er risikoen ved det. Og det skal man bare være klar over, når man forsøger sig udi genren.

Det er da sikkert rigtigt, at der på hr. Albrechtsens hjemegn er nogle, der er bange for at få golfkugler i hovedet. Jeg tror, der er folk på hr. Keld Albrechtsens hjemegn, der er bange for utrolig mange ting. Og der er vel kun det at sige til det, at de jo må prøve at gardere sig bedst muligt imod både reelle og indbildte farer.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Jørn Jespersen har taget min opfordring om at anvende humoren også praktisk i anvendelse, og det vil jeg gerne komplimentere ham for. Så må vi jo se, hvem der ender med at få golfkugler i hovedet i den her sag.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg hørte ikke noget spørgsmål. Jeg er enig i den sidste bemærkning, så lad os slutte i enighed.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg takker for de humoristiske indslag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 48:

Forslag til folketingsbeslutning om naturgenopretning af Åmosen.

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.

(Fremsat 12/11 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

SF har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om en naturgenopretning af Åmosen i Vestsjælland, og der er ingen tvivl om, at det område udgør et meget spændende område for naturgenopretning. En del af Åmosen påkalder sig endda særlig opmærksomhed, fordi den indeholder mange værdifulde kulturhistoriske minder.

Der er tale om et stort mose-, skov- og vådområde på samlet set mere end 8.000 ha, når man tager hele strækningen fra Store Åmose over Bromølle til Tissø med. En stor del af området er i dag i landbrugsmæssig drift, og en del af området består af værdifuld natur udpeget som internationalt habitatområde. Arealmæssigt taler vi altså om et område, som er et pænt stykke over Skjern Å-projektområdet, som er på godt 2.000 ha.

Miljøministeriet er helt enig i, at der ligger et betydeligt naturpotentiale og rekreativt potentiale i Åmoseområdet. Derfor har ministeriet også gennem nogen tid modnet et projekt i området. Sammen med Vestsjællands Amt og Nordvestsjælland Landbocenter har vi i 2001 udarbejdet handlingsplanen »Åmosen – Vestsjællands Grønne Hjerte«, som forslagsstillerne også henviser til.

I handlingsplanen peges der på at genoprette knap 1.800 ha inden for Store Åmose-området. Det omfatter de mest interessante arealer, som kan opdeles i 11 delprojekter. De kan så gennemføres hver for sig eller som et samlet hele. De to af delområderne, Kongens Mose og Hesselbjerg Mose, er allerede helt eller delvis naturgenoprettet, dels ved fredning dels som et vandmiljøplan II-projekt.

Kl. 14.35

I 2001 bliver den samlede projektkostning, som bl.a. indebærer, at staten skal erhverve 500 ha jord, vurderet til ca. 80 mio. kr. Prisen er jo næppe blevet lavere frem til i dag, alene på grund af det stigende prisniveau på jord. Dermed er det også sagt, at projektet jo altså hører til i den dyre ende, når vi taler om naturgenopretningsprojekter.

Derfor er der nu sat det i gang, at handlingsplanen fra 2001 bliver fulgt op af en samfundsøkonomisk analyse. Der er tale om en ret stor beregningsopgave, som inddrager alle relevante økonomiske størrelser, så vel omsættelige som ikkemærkedomsomsettelige, for dermed at få et billede af, hvor god en forretning – i gåseøjne, og det skal forstås i gåseøjne – et Åmoseprojekt vil være samfundsmæssigt set.

Den samfundsøkonomiske analyse skal indeholde en egentlig værdisætning af de potentielle naturmæssige, friluftsmæssige, kulturmæssige værdier, der kan være knyttet til projektet. Analysen gennemføres sammen med Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, AKF, og forventes færdigt til næste efterår.